

Nieuwsbrief jg. 1 – 2016 – nr. 5.

Hierbij ontvangt u de 5e Nieuwsbrief van de VKHZ. Naast deze Nieuwsbrief ontvangen onze "Vrienden" bij deze ook nog het eerste Infoblad van de VKHZ. Er is door verschillende mensen hard gewerkt om dit blad nog voor de Kerst bij u in de bus te krijgen.

De verzamelmap om deze Infobladen in te verzamelen ontvangt u samen met de volgende editie van het Infoblad op de Vriendendag van 11 maart a.s..

Van de voorzitter

Beste Kasteelvrienden,

De Kastelenstichting Holland en Zeeland is heel lang actief geweest met het organiseren van excursies, het uitgeven van boeken en het beheer van Teylingen en Brederode. Helaas besloot het bestuur enkele jaren geleden te stoppen en deze stichting op te heffen. Gelukkig nam Jurgen van der Kooij eind 2015 het initiatief om te komen tot een nieuwe stichting. Na overleg met een aantal enthousiastelingen volgde op 20 februari de eerste bijeenkomst in Voorburg om te peilen of hiervoor voldoende belangstelling zou zijn. Mede door het goede voorbereidende werk van Jurgen en van Willem Donselaar werd besloten met elkaar de schouders eronder te zetten.

Het is daarna snel gegaan. Op 7 mei was de eerste vergadering van het (tijdelijke) bestuur, de excursiecommissie en redactiecommissie. Op 24 juni werd de Stichting Vrienden van de Hollandse en Zeeuwse Kastelen en Buitenplaatsen officieel opgericht. De eerste zeer geslaagde excursie leidde ons op 22 oktober naar de kastelen Nederhorst en Sypdesteyn. Inmiddels is het bestuur compleet, de ANBI-status toegekend en hebben wij 50 vrienden/donateurs. De nieuwe Stichting staat als een huis, beter nog, als een kasteel!

Graag spreek ik hierbij mijn grote dank uit richting de mensen die deze stichting mede mogelijk hebben gemaakt en speciaal naar Jurgen en Willem. Zonder hun tomeloze inzet waren wij zeker niet zo ver gekomen. Uiteraard hebben zij zitting in het bestuur, respectievelijk als vicevoorzitter en penningmeester. Mooi is ook dat Artur Met en Carin Kraal zich in het najaar spontaan hebben aangemeld om mee te helpen in het bestuur. Arthur heeft de taak van secretaris op zich genomen; Carin wordt coördinator van de excursiecommissie.

Ik heb er alle vertrouwen in dat onze stichting gaat zorgen voor een mooi kastelenjaar 2017. Er wordt al

hard gewerkt aan het Infoblad, de Vriendendag op 11 maart en de voorjaarsexcursie.

Graag willen wij het aantal vrienden komend jaar verdubbelen. U kunt ons helpen als ieder van u een nieuwe vriend/donateur werft. Mogen wij u dat vragen?

Namens het bestuur,

Victor Salman, voorzitter

VKHZ Nieuws

ANBI-status voor VKHZ

Aan onze Stichting is met ingang van 27 juni 2016 de ANBI-status met cultuur verleend. Vanaf 3 december is de Stichting te raadplegen in het ANBI-register.

Een ANBI instellingen heeft een aantal belastingvoordelen maar ook donateurs van een ANBI mogen hun giften aftrekken van de inkomsten- of vennootschapsbelasting.

Alles over de regels van een ANBI kunt u vinden op de website van de Belastingdienst!

Vriendendag V.K.H.Z. - 11 maart 2017

Voorlopig Programma:

- 1) Het Vrienden overleg.
- 2) Lezing over de Brederodes
- 3) Lunch
- 4) Bezoek aan "Het Huys van Hilde."

Tijdens het Vriendenoverleg vertelt het bestuur aan de Vrienden hoe de stichting er voor staat en wat de eventuele plannen zijn, ook is er ruimte om vragen van Vrienden te beantwoorden. Er wordt een financieel verslag gedaan volgens de ANBI-norm waarna deze op de website wordt geplaatst.

2016 was het Brederode jaar. Vanwege de vele werkzaamheden t.b.v. de oprichting van onze stichting zijn wij niet in de gelegenheid geweest hier aandacht aan te besteden. Met een lezing over "de Brederodes" willen wij niet geheel aan het Jaar van Brederode voorbij gaan.

Het Huis van Hilde is een archeologiecentrum van de provincie Noord-Holland en is genoemd naar een pop en een gezichtsreconstructie, die op basis van een skeletvondst werden gemaakt en die als Hilde (van Castricum) bekendstaan.

Houd deze datum dus vrij in uw agenda!

.....

Excursie 22 oktober

Nederhorst en Sypestein

De eerste excursie die door onze stichting georganiseerd werd voerde ons naar het gebied van de Loosdrechtse plassen. De ontvangst was om 10.30 in Brasserie "Het Spiegelhuys" met koffie. Na een welkomstwoord van de voorzitter was de Excursie commissie aan zet. Na een korte inleiding werden de jassen aangetrokken en wandelden we naar het kasteel Nederhorst. Na de bestijging van de indrukwekkende trappen werden wij welkom geheten door de kasteelheer Erik Jonker. Kasteel Nederhorst is sinds 1959 in het bezit van deze familie. De hal was al indrukwekkend met de daar geplaatste antiquiteiten.

Wij werden binnen gelaten in twee prachtig ingerichte voor kamers, met grote vitrinekasten waarin bijzondere snuisterijen en klokken waren

opgesteld. Daarna kregen we in een ruime kamer een introductie in de geschiedenis van het kasteel door middel van een PowerPoint presentatie. De heer Jonker vertelde over de belangrijke gebeurtenissen in de historie van het gebouw, van de wachttorens in het begin tot de grote brand die het kasteel in 1971 geheel verwoeste. Restauratie van het kasteel volgde in 1973.

Aansluitend een rondgang door het kasteel. Aangezien het kasteel als kantoorruimte verhuurd wordt, werd niet het hele kasteel bezocht maar de mooiste zalen en ruimtes werden wel bezocht. In het

kasteel was ooit de Toonder studio gevestigd, getuige hiervan zijn de vele Bommelfiguurtjes opgesteld in een vitrinekast.

Het bleek dat een uur veel te kort is om alles wat er bewaard is goed te kunnen bekijken. Na de bezichtiging werd afscheid genomen van de

heer Jonker. Hierna liepen we nog een rondje om het kasteel en bewonderden de zichtbare oude muurresten van de donjon, het kasteel in zijn geheel en de hekken van de waterstoep aan de achterzijde.

Aan de tuin, en de bijgebouwen konden wij helaas geen aandacht besteden.

Het volgende bezoek was aan de Willibrordkerk op de Berg. We werden hier ontvangen door een vrijwilliger van de kerk, die ons uitgebreid vertelde over de geschiedenis van deze kerk. De geschiedenis van de kerk begint voor 800 met een houten kapel die in 1180 vergroot is tot een tufstenen kerkgebouw. In de 14de eeuw zijn er gedeeltes bij gebouwd. In 1576 gaat de RK pastoor over naar het protestantisme.

In een van de kerkramen bevindt zich een medaillon van het kasteel Nederhorst. In de kerk zijn een aantal rouwborden te zien en een Bätz orgel, dat gefinancierd is door de bewoonsters van het kasteel, de freules Warin.

De plaquette van deze twee dames is in de muur gemetseld. Na de bezichtiging van kerk en orgel maakten we een ommetje om de kerk

heen.

Na de Willibrordkerk gingen we naar Het Spiegelhuys voor een goede en gezellige lunch.

Na de lunch werd er koers gezet naar Nieuw Loosdrecht voor een bezoek aan kasteel Sypesteyn. Voor dat we naar kasteel Sypestein gingen konden we nog een bezoekje brengen aan de Sypekerk tegenover het kasteel.

De Hervormde Gemeente van Nieuw Loosdrecht had voor ons de kerk opengesteld.

Daar stond een 14de -eeuws doopfont, dat jaren in de tuin van de pastorie begraven is geweest.

Ook hier was een prachtig oud orgel, en als bijzonderheid oude kerkboeken.

Wij bedanken de Hervormde Gemeente voor de mogelijkheid welke zij ons geboden hebben. Na de Sypekerk werd de tuin van Kasteel Sypesteyn bezocht.

Het laatste onderdeel van deze excursie was een rondleiding door het Kasteel Sypesteyn. Dat kasteel is in 1907 speciaal gebouwd om de indrukwekkende verzameling van de laatste jonkheer Louis van Sypesteyn tentoon te kunnen stellen. Hij was een verwoed verzamelaar van antiquiteiten dat, gevoegd bij zijn toch al indrukwekkende erfenis, een plek nodig had om bewaard te kunnen worden voor het nageslacht. Zelf had hij geen kinderen en geen familie om zijn erfenis aan door te kunnen geven.

De ruimtes in het kasteel zijn net groot genoeg om de diverse categorieën in tentoon te stellen. Wapens, porselein, aardewerk, familieschilderijen, beelden, en een speciale kamer met Loosdrechts porselein, dat door dominee Mol geproduceerd werd als werkverschaffing voor de bewoners, toen er geen turf meer werd gestoken.

Het kasteel is erg de moeite waard om te bezoeken, maar wel in kleine groepen, het is al snel te vol.

Na een afsluitende borrel in de kelder van het kasteel was er nog gelegenheid om in de tuin te wandelen. Het was een geslaagde eerste excursie van onze nieuwe Kastelenstichting VKHZ.

Brigitte Rink - VKHZ excursies

AGENDA

21 februari - Lezing: Het slot nu ruïne van Teylingen
Locatie: Gebouw Hofrust, Herenstraat 44, Rijswijk.
Lezer: Dhr. J.C. Brandhorst, medewerker VKHZ en gids op de ruïne van Teylingen.
Aanvang 20.00 uur – Vrij entree.
Organisatie: Historische vereniging Rijswijk.

Het slot was een bezitting van de heren van Teylingen en woonplaats van Jacoba van Beieren.

Nieuwe publicaties

Haagse en Leidse Buitenplaatsen.

Over landelijke genoegens van adel en burgerij.

In Haagse en Leidse buitenplaatsen ligt de nadruk weliswaar op de driehoek Den Haag-Leiden-Wassenaar, maar ook buitenplaatsen elders in de provincie komen aan bod, zoals langs de Vliet, in Rijswijk, Warmond en de Bollenstreek. Samen bieden ze meeslepende verhalen over rijkdom, macht, architectuur- en tuingeschiedenis, maar ook over familie- ruzies en oorlogsgeweld.

Daarnaast bevat dit boek informatie over wat je op de buitenplaatsen kunt zien en doen. Sommige zijn als museum toegankelijk, bij andere kun je prachtig wandelen en weer andere organiseren activiteiten, van natuur- en tuinexcursies tot concerten en cursussen voor kinderen. En op een flink aantal kun je trouwen en feesten.

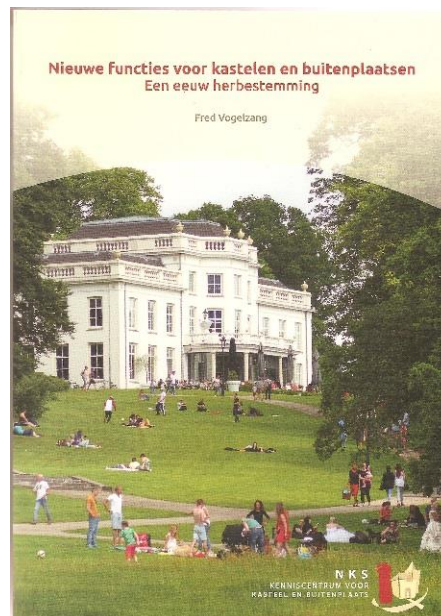
Kortom, een mooie mix van achtergrond informatie en praktische gegevens en vooral een uitnodiging om de buitenplaatsen te gaan bezoeken.

De auteur, drs René W. Chr. Dessing, zet zich al vele jaren in voor het behoud van de Nederlandse buitenplaatsen. Hij is onder meer directeur van de stichting Kastelen, historische Buitenplaatsen en Landgoederen.

Haagse en Leidse buitenplaatsen. Over landelijke genoegens van adel en burgerij, ISBN 97890 8258 930 6. € 19,95, bevat 232 blz., en is rijk geïllustreerd.

Verkrijgbaar bij Kantoor Verschoor (023 548 1885) of bij de boekhandel.

Nieuwe functies voor kastelen en buitenplaatsen, een eeuw herbestemming.

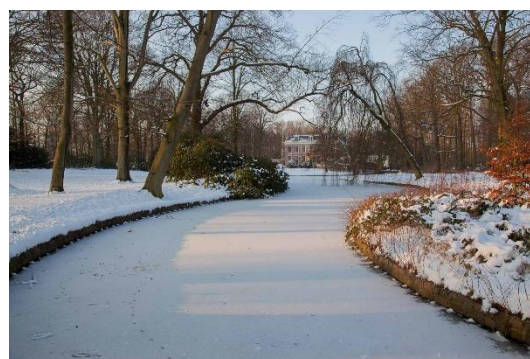

Nederland kent nog steeds honderden kastelen en buitenplaatsen. Veel van deze monumenten hebben sinds de 19e eeuw een nieuwe functie gekregen. Was dat aanvankelijk een religieuze herbestemming, rond 1900 kozen lokale overheden om instellingen voor geestelijke gezondheidszorg op buitenplaatsen onder te brengen.

Het aantal herbestemde monumenten en het palet van herbestemmingen is vooral in de 20e eeuw enorm gegroeid. Functies als scholen, kantoren, gemeentehuizen, hotels en restaurants en feestlocaties zijn inmiddels zo talrijk, dat tweederde van de nog bestaande kastelen en buitenplaatsen een alternatieve invulling heeft gekregen. De gevolgen van deze ontwikkelingen zijn onderwerp van deze publicatie.

Het boek kost € 14,95 en is verkrijgbaar bij de NKS of via www.kastelen.nl/boekherbestemming.

Bestuur en medewerkers van de VKHZ

wensen een ieder hele fijne feestdagen

K & B in het nieuws

Bouw stil na vondst middeleeuwse toren

Bij bouwwerkzaamheden voor een nieuw hotel in Gorinchem zijn nog complete muren uit de 15^e eeuw aangetroffen. Vanwege het unieke karakter van de vondst, maar ook door de nog niet voorziene kosten die deze archeologische opgraving met zich meebrengt, heeft de aannemer besloten het werk voorlopig stil te leggen. Hugo Ouwerkerk van de Werkgroep Vesting, hoopt dat het stilleggen van de bouw leidt tot verder en uitgebreid archeologisch onderzoek. De vondst kan een bewijs zijn voor het bestaan van de Blauwe Toren. Dit mythisch bouwwerk werd in opdracht van Karel de Stoute in het midden van de 15de eeuw gebouwd. In die periode lag hij overhoop met zijn vader Filips de Goede. De Blauwe Toren is een heel bijzonder kasteel, wat niet lijkt op andere kastelen van die tijd. Het is een grote woontoren met een ongebruikelijk grote diameter. De toren die nu gevonden is, maakte waarschijnlijk deel uit van de verdedigingsmuur rond het kasteel.

Of er een vervolgonderzoek komt, is nog niet duidelijk. B&W willen eerst de rapportage van SOB Research afwachten.

Bron: AD - 22-11-2016 – Gravure: Jacob van der Ulft (1656)

Boswachtershuis Clingendael weer bewoond

Bezoekers van landgoed Clingendael vergapen zich aan het boswachtershuis met monumentale luiken, een pannendak en opvallende schoorsteen, op maar liefst 900 vierkante meter grond! De gemeente heeft een soort wedstrijd gehouden om een nieuwe bewoner te selecteren. De honderd jaar oude woning werd eerst ingrijpend verbouwd. Alleen de balkenvloer bleef liggen, de rest is aan het woongemak van de 21ste eeuw aangepast. Er verrees een aanbouw achter het huis, waartegen aanvankelijk bezwaren uit de buurt kwamen.

Bron: AD - 22-11-2016 – Foto: A. Speelman

Nieuwe Nota Landgoederen in Bloemendaal

Wie in Bloemendaal een landhuis in het groen gaat bewonen, wordt in een keurslijf geperst. Met de aanname van de Nota Landgoederen heeft de gemeenteraad van Bloemendaal de handelingsvrijheid voor de bewoners van landgoederen en buitenplaatsen stevig ingeperkt. De Nota Landgoederen verbiedt bijvoorbeeld op buitenplaatsen en landgoederen het herbestemmen van koetshuizen, stallen en schuren tot woningen.

Aan de totstandkoming van de nota ging jarenlang overleg vooraf tussen de gemeente en de verschillende buitenplaats bewoners in Zuid-Kennemerland. Daar rolde een pakket maatregelen uit die het rijke cultuur-historische erfgoed moet beschermen.

Bron: Haarlems Dagblad - 28-10-2016 – Foto: A. Speelman

Verhalen van landgoederen in de tweede wereldoorlog

In de Tweede Wereldoorlog werden veel landgoederen en buitenplaatsen gevorderd door de Duitsers. Er werden officieren ingekwartierd, bunkers aangelegd en soms werd een landhuis in zijn geheel gesloopt vanwege de aanleg van de Atlantikwall. Maar er werden ook schatten verborgen en onderduikers gehuisvest. Het gaat daarbij onder andere om Oud-Poelgeest in Oegstgeest, Oostergeest en Huys te Warmont in Warmond, Klein-Leeuwenhorst in Noordwijkerhout en Clingendael, Oud Wassenaar en De Wiltzangk in Wassenaar. De films gaan over sloop, zoals bij Leeuwenhorst dat moest wijken voor de aanleg van de Atlantikwall en vorderingen door de Duitsers, zoals bij De Wiltzangk, maar ook over onderduikers en vluchtelingen.

De films zijn te bekijken via:

<http://geschiedenisvanzuidholland.nl>

Bron: Leidsch dagblad van 7-10-2016

Plan rond Beresteijn in impasse

De verloedering van buitenplaats Beresteijn in Voor-
schoten gaat voorlopig door. Eigenaar Amvest en de
omwonenden komen niet op één lijn.

Diverse plannen voor sloop van de bijgebouwen,
nieuwbouw en restauratie van het landhuis sneuvel-
den de afgelopen drie jaar. Bewoners van de Benve-
nutolaan zien de bouw van appartementencomplexen
niet zitten.

Een jaar geleden kwam Amvest met een plan voor
vijftig tot zestig appartementen, een zorgresidentie
voor twintig bewoners en acht tot tien huizen met een
tuin aan de kant van de Benvenutolaan.

Bron: Leidsch Dagblad - 10-10-2016 – Foto: Webmaster

Restauratie Juffershuis op Leyduin duurder

Het Juffershuis is een rijksmonument. Het bijna ge-
heel houten gebouw stamt uit de 18e eeuw, waar
twee halfzusters van Jacob van Lennep in de zomer
in woonden.

Door jarenlange weersinvloeden en lekkages was het
hout sterk aangetast. Landschap Noord-Holland is
vorig jaar met de restauratie begonnen maar de res-
tauratie pakt duurder uit omdat de houten constructie
van het pand op enkele plekken slechter bleek dan
verwacht.

Uit historisch kleuronderzoek is gebleken dat het ge-
bouw ooit grijs van kleur was in plaats van wit.
Daarom krijgt het pand de oorspronkelijk grijze kleur
terug. In het monument komt een horecagelegenheid.

Bron: Haarlems Dagblad - 3-10-2016 – Foto: A. Speelman

Park Toorenvliedt wint prijs Copijn

Park Toorenvliedt in Middelburg heeft een prijs ge-
wonnen van het landschaps-architectenbureau Co-
pijn. Dat bureau bestaat vijftig jaar en had vanwege

dit jubileum vijf projecten, waarbij het betrokken was,
genomineerd voor een prijs. De prijs bestaat uit gratis
advies en deskundigheid ter waarde van 1500 euro
voor de gemeente. Park Toorenvliedt kreeg 1050
stemmen.

Naast Park Toorenvliedt waren genomineerd; De
Hortus Botanicus in Leiden, Landgoed Oud-Amelis-
weerd bij Bunnik, Verplanting Helen Dowling Instituut
en Landgoed Beukenrode in Doorn.

Bron: PZC van 30 september 2016– Foto: A. Speelman

Namens het bestuur:

Jurgen van der Kooij / Vicevoorzitter

Stichting Vrienden van de Hollandse en Zeeuwse Kastelen en Buitenplaatsen

Het bestuur:

Voorzitter: Victor Salman – vz@vkhz.nl

Secretaris: Arthur Met – info@vkhz.nl

Penningmeester: Willem Donselaar – pm@vkhz.nl

Vicevoorzitter / website:

Jurgen van der Kooij – webmaster@vkhz.nl

Algemeen bestuurslid / Excursie commissie:

Carin Kraal – excursie@vkhz.nl

Mw. B. Rink – Mw. A. Rotteveel

Dhr. J.C. Brandhorst

Algemeen bestuurslid / Redactie commissie:

Folckert van de Veen – redactie@vkhz.nl

Dhr. R.J. Ligthelm – Dhr. J. Koot – Dhr. M. Fannee

Dhr. J.C. Brandhorst – Dhr. J. Schneider

Dhr. C. Schimmelpenninck van der Oije

Algemeen:

Website : www.kastelenhollandzeeland.nl.

Mail adres: info@vkhz.nl

Postadres:

V.K.H.Z.

p/a. Postbus 67

4850 AB Ulvenhout

IBAN-nummer: NL87 RABO 0310 8937 71

KvK-nummer: 66328810

RSIN-nummer: 856496